

MAGNETOGRAM SEJE DRŽAVNEGA ZBORA, 24. 1. 2023

MAG. JANEZ ŽAKELJ (PS NSi): Najlepša hvala, spoštovana predsednica. Kolegice in kolegi, spoštovani predstavniki Vlade in seveda še posebej premier Golob. Očitno gre za zelo pomembno vprašanje, ta socialni dialog, zato ga zastavljajo danes kar dva, kar niti ni slabo. Predvsem smo tudi v Novi Sloveniji zelo z zanimanjem čakali na predstavitev izhodišč za plačno reformo na vrhu koalicije, ki pa do tega žal ni prišlo. Zdaj, premier, pravite, da prehitveva plačna reforma. Jaz predstavljam si, da zamuja. V koalicijski pogodbi je odstavek socialni dialog z javnimi uslužbenci napisan takole: v soglasju s socialnimi partnerji bomo prioriteto nagovorili odprte stavkovne zahteve; pogajanja o odprtih stavkovnih zahtevah se bodo začela v prvem mesecu delovanja Vlade. Vaši vladi je v osmih mesecih uspelo kar, bi rekel, neverjetno. Enotni plačni sistem imamo le še v imenu, sam sistem pa je v razsulu, kot ste že sami tudi povedali. Splošno velja, da si vsi zaslužimo več, višje plače. V Novi Sloveniji nas zanima koliko boljše storitve bodo državljani in podjetja imeli po nedavnem dvigu plač v javnem sektorju. Bo manj sodnih zaostankov, bodo gradbena dovoljenja do gradbenih dovoljenj prišlo hitreje, bomo imeli bolj uspešen šolski sistem, zdravstveni sistem? To so prava vprašanja. Enkrat bomo pač morali priznati, da se javni uslužbenci po svojem delu in prizadevnosti so si različni in namesto določanja in dvigovanja plač po uravnilovki predvsem nagrajevati in spodbujati tiste, ki delajo bolje in več. Enotni plačni sistem je mrtev. Zagotovo ni blagodejno vplivalo to, da ste v bistvu povišali, povišali plače pomočnicam vzgojiteljev, da so v bistvu plače ostale minimalne. Drugi tak primer je dvig plač sodnikov na občnem zboru mimo socialnega dialoga. Zdi se, da tisti, ki so Vladi bolj pri srcu, dobijo več, ostali pa, na ostale se pa pozablja. Tukaj pričakujemo velike probleme in velike stroške. In če govorim samo tisoč sodnikov, štirideset tisoč učiteljev stavko napoveduje. Gasilci, občinski redarji, cariniki, pravosodni policisti, vojaki, zaposleni v zdravstveni negi. Vsekakor, za uspešno plačno reformo sistema je potrebno zaupanje, ki pa ga očitno ni, predvsem pa je potrebno doseči večjo učinkovitost javnega sektorja in doreči sistem merjenja učinkovitosti istočasno z dvigom plač. Spoštovani gospod premier, zanimajo nas obrisi plačnega sistema, kako bo dosežena večja učinkovitost javnega sektorja in kakšni bodo drugi ukrepi s tem v zvezi. Hvala.

PREDSEDNICA MAG. URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ: Hvala lepa. Predsednik Vlade, imate besedo za odgovor. Izvolite.

DR. ROBERT GOLOB (predsednik Vlade): Hvala. Hvala za podobno, ni čisto isto, vprašanje. Bom začel v tistem delu, kjer se popolnoma strinjam z vami, da plačna reforma, ko bomo jo bomo predstavili in ko jo bomo sprejeli, bo morala izpolnjevati natančno to, kar vi pravite. Morala bo poskrbeti na eni strani, da bo nagrajevala tiste, ki bodo storilnostno prispevali več k družbeni blaginji, tudi v javnem sektorju, in to je eden od ključev plačne reforme. Plačna reforma zagotovo ni, dvignili bomo plače za vse in smo s tem zaključili, niti približno si ne predstavljamo plačne reforme kot take. Zakaj enotni plačni sistem ne deluje? Tisoč razlogov. Verjetno zato, ker je bil že v štartu sprejet tak, da ni mogel delovati v resnici. Danes smo pač na situaciji, ko so vsaka od teh skupin z njim bolj ali manj nezadovoljna, ena od skupin, pa mi je vseč, da je bilo prej to izpostavljeno, pa sem nanjo odzval, so tudi funkcionarji vseh vej oblasti. Ampak

predlog, da se gre na sistem 1:7, ni s strani Vlade, ta predlog so v socialnem dialogu dali pogajalci, pogajalska skupina sindikatov javnega sektorja. Strokovni sodelavci so tisti, ki so predlagali, da se prilagodi sedanje razmerje, ki nikjer ni regulirano, na sistem 1:7. Ampak zato, da ne bo kdo se prehitro veselil, jaz vas bom žal moral vse razočarati, ko bo prišlo do take spremembe, kjer bomo funkcionarji sami sebi na videz podelili večje plače, bomo vztrajali, da se te večje plače funkcionarjev, voljenih funkcionarjev izvedejo šele v naslednjem mandatu in ne v tem. V tem mandatu nihče od funkcionarjev voljenih ne bo dobil povišanja, tudi če bo to v socialnem dialogu sprejeto. Vas moram razočarati. Naš predlog bo tak. Tako da s tem želimo doseči dvoje, želimo doseči to, da odpremo strop zato, da bomo lahko sposobne, strokovne in usposobljene delavce v javni upravi ne samo zadržali, ampak tudi pritegnili. Hkrati pa želimo odpreti tudi strop za to, da se bodo na naslednjih volitvah potovali še bolj kvalitetni kandidati za politiko, ker je to edini način, da bomo politiko dvignili na višji nivo, ne da bomo imeli vedno opravka z večnimi obrazi, ki vztrajajo v njej mogoče samo zaradi tega, ker ne zmorejo drugam. Verjamem, da na ta način bomo bistveno prispevali h kvaliteti političnega upravljanja s to državo.

Kar se tiče samih pogajanj in socialnega dialoga in stavkovnih zahtev, o katerih ste govorili, ravno vzgojiteljice, ki ste jih omenili, so v bistvu izpolnjevanje zakonske obveznosti zakonov, ki so bili sprejeti še preden je naša Vlada nastopila, zato smo šli v izpolnjevanje teh obvez, zakonskih do njih. In stavkovne zahteve predstavljajo v celotnem znesku 611 enajstih milijonov 20 % iz tistih materialnih obveznosti, ki smo jih v socialnem dialogu dejansko priznali, niso samo vzgojiteljice, je kar nekaj skupin v teh stavkovnih zahtevah oziroma pomočnic vzgojiteljic, se opravičujem. Niso samo pomočnice vzgojiteljic, ampak so še nekatere druge poklicne skupine in prav je, da smo najprej in smo jih, tako kot piše v koalicijski pogodbi, naslovili ta vprašanja že v lanskem letu in sedaj so ti dogovori zaključeni. Nismo pa samo tega naredili, poudarjam, vsi javni uslužbenci so zaradi inflacije, ne zaradi njihovih zahtev, bili v oktobru deležni polovične eskalacije glede na inflacijo. Če se bo inflacija nadaljevala, izgleda, se bo in teh 4,5 % mimogrede, je manj, kot se ocenjuje s strani vseh mednarodnih institucij, da bo tako imenovana jedrna inflacija. Jedrna inflacija se danes za Evropo ocenjuje na nivoju 5 %, 5,2 - 4,8, tukaj niha. In kakršnakoli eskalacija znotraj teh procentov jedrne inflacije je še vedno v redu, zato ker inflacija potegne za sabo tudi dvig prihodkov v proračun. In danes je splošno sprejeto pravilo, da ko je rast prihodkov tudi v javnem sektorju nižja od jedrne inflacije, to dejansko deluje protiinflatorno. Ko bi bila višja, potem bi s tem imeli probleme. In pri plačni reformi bomo morali iskati ravnotežje ravno med tem, koliko je eskalacija v primerjavi z jedrno inflacijo na eni strani in na kakšen način poskrbeti skozi sredstva za nagrajevanje, skozi sredstva za motivacijo, da bo dejansko javni sektor lahko bolje opravljal, še bolje opravljal svojo funkcijo in pa da bomo to bolje tudi znali meriti.

PREDSEDNICA MAG. URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ: Hvala lepa. Poslanec mag. Janez Žakelj imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora. Izvolite.

MAG. JANEZ ŽAKELJ (PS NSi): Hvala, spoštovani gospod premier. Omenili ste, da so finančni učinki dogovora in ukrepov na področju plač in drugih stroškov, ki so bili že sprejeti za leto 2022 in 2023 611 milijonov, to vemo. Minister za finance in ministrica Ajanović Hovnik nista potrdila, da bi bile v tej

vsoti tudi vštete obljube nekaterim skupinam, kot so sodniki in zdravniki. Pa me zanima, ali so nedavni dvigi že vključeni v predvideno maso 611 enajst milijonov ali ne? Poleg tega nas zanima, koliko bo stala celotna reforma, ali in ali lahko pričakujemo tudi nove davke? To ljudi zelo zanima.

Ko v Novi Sloveniji opazujemo vladne aktivnosti, dobim občutek, da se Vlada obnaša do javnih financ kot do vreče brez dna. Na veliko rast državne porabe v letošnjem letu opozarja tudi Fiskalni svet. Dr. Kračun ocenjuje, da bo rast državne porabe kar 18,5 odstotna brez neposrednega upoštevanja stroškov, povezanih z epidemijo in z blažitvijo draginje, to je dvakrat več kot v povprečju predhodnih dveh let in najvišja rast doslej. Dodatna težava je, kot vemo, tudi velik primanjkljaj za leto 2023 5,3 %, to je kar 3,3 milijarde, tudi to je med največjimi v Evropi.

Spoštovani premier, zanima me, kako boste ob vseh navedenih številkah dosegli vzdržnost javnih financ in dosegli, da se konkurenčnost slovenskega gospodarstva zaradi dodatnih bremen ne bo znižala? In še to, gospod Golob, koliko višje davke bodo plačevali ljudje v Sloveniji? Hvala.

PREDSEDNICA MAG. URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ: Hvala lepa. Predsednik Vlade, imate besedo za dopolnitev odgovora. Izvolite.

DR. ROBERT GOLOB (predsednik Vlade): Hvala. Seveda zaradi teh ukrepov nihče ne bo plačeval nič višjih davkov. Vsi ti ukrepi, 611 milijonov so bili napovedani septembra lani in so upoštevani v proračunu za leto 2023. Ta del je pomemben zaradi tega, da ne bi prihajalo do kakršnihkoli napačnih interpretacij, da kaj od tega, kar je bilo sprejeto nima proračunske podlage v obstoječem proračunu.

Bom se pa vseeno navezal na to, na sodniški del, zato da ne bo izpadlo, da se kakorkoli izogibam odgovoru. V četrtek imamo na Vladi pravne podlage in seveda boste o tej spremembi zakonodaje na tem področju tudi v parlamentu morali ne samo razpravljati, ampak tudi odločati. To, da se mi na Vladi odločimo, da bomo tak predlog podali, je naša popolnoma legitimna in tudi zakonska v resnici obveza, ne samo pravica in ga bomo. In ne se ne vikam v prvi osebi množine, ko govorim mi, tako da nič se bati za to.

Tisto, kar se mi zdi še pomembno pri tej točki je, da kar se tiče gospodarstva in proračuna in primanjkljaja, kriza predvsem energetska je tista, ki pogloblja primanjkljaj. O tem smo dosti govorili v proračunski razpravi in sredstva, ki so predvidena za pomoč ravno gospodarstvu, pa tudi gospodinjstvu, so tista, ki v resnici povečujejo primanjkljaj. 1,2 milijardi od 3,3 milijard je namenjena pomoči. In po vseh informacijah, ki jih imamo, je naša pomoč gospodarstvu povsem primerljiva s pomočjo, ki jo dobivajo gospodarstva povsod po Evropi. Ne bi se strinjal s tem, da je naš primanjkljaj med večjimi, ker ni, obstajajo druge države, ki so na različne načine sicer, ampak ki imajo še večje primanjkljaje. Predvsem pa mislim, da takrat, ko pride do krize in kriza je z nami, takrat se moramo ne ustaviti in varčevati, ampak takrat moramo še več, na eni strani pomagati gospodarstvu, poskrbeti za zagon in to počnemo in na drugi strani še več investirati. In ta Vlada je ravno v tem duhu pripravila proračun tako za leto 2023 kot 2024. Sredstva za investicije so tista, ki se rekordno povečajo, ne pa trošenje kar tako in zaradi tega ta proračun za leto 2023 niti približno ni zapravljen proračun, ampak je investicijsko naravnani proračun, ki pa ima izredno veliko komponento pomoči gospodarstvu in gospodarstvo je zato danes tudi hvaležno.

PREDSEDNICA MAG. URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ: Hvala lepa.

Poslanec mag. Janez Žakelj, imate besedo za postopkovni predlog, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru. Izvolite.

MAG. JANEZ ŽAKELJ (PS NSi): Tako ja. Hvala. Zdaj seveda predlagamo, da se opravi splošna razprava, gre za temo, ki je zelo pomembna, ne samo za opozicijo, ampak za vse državljane in državljanke Republike Slovenije, ne samo za javni sektor, tudi za celotno gospodarstvo in za celotno državo. Vsekakor bodo ukrepi tega socialnega dialoga bistveno vplivali na konkurenčnost Republike Slovenije, na kvaliteto storitev, kot sem že omenil, ki je zelo pomembna in če se povišuje plače, se morajo te storitve tudi izboljšati. Poleg tega pa tudi nas v Novi Sloveniji ključno zanima, če je bilo preverjeno, kakšni bodo vplivi višje porabe, javne porabe na gospodarstvo in če bo gospodarstvo to sploh zdržalo. Dobro vemo, da je dvig minimalne plače lahko doseči, dobro vemo, da se dvig plač lepo sliši, znižati se jo ne da, vsekakor pa dvig javne porabe se pravi javnih delavcev, avtomatično pritiska na dvig plač v gospodarstvu in imamo tukaj spiralo; višanje cen, inflacija in v bistvu je, se nam zdi, absolutno nujno, da o tej zadevi opravimo široko razpravo in se skupaj odločimo kako naprej.